

Setmanari de Banyolas

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

A Banyolas: 1'00 pta. tin estr e.
 A fora: 1'25 »
 Número solt: 10 céntims.

Periódich d'acció catòlica

Redacció y Administració:
 Carrer de Girona, Número 6 A

Banyolas, 30 d'Octubre de 1910

Anuncis y comunicats á preus convencionals
 No's tornan els originals

Discurs

llegit pel Director del Parch Soológich de Barcelona, D. Fransesch Darder en el solemnal acte del llemsament de peixos per repoblar el nostre Estany.

Excm. Sr.

Senyoras, Senyors:

Intensa y veritablement gran es, Excm. Sr., la satisfacció de que en aquets solemníssims moments me sento posehit al contemplar l'entusiasta y encoratjadora acullida que aqueixa hermosa terra ha otorgat als patriótics y desinteressats propòsits de la M. Iltre. Junta Municipal de Ciències Naturals de Barcelona.

Designat per ella ab honrosa confiança pera portar á felís terme aquest trascental acte propulsor de la riquesa pública, presumia sí trovar una actitud noble y enlayrada, m'imaginava recavar una acullida cortés y deferent, més jo no sospitava que'n sorgís aquest confortant espectacle, aqueixa grandiosa y consoladora manifestació de cultura y de civisme.

Ha sigut suficient invocar el bé comú, pera que, com els pobles grans y progressius, aqueixa vila presindis de diferències socials y suicides y se disposés á trevellar ab delit y fermesa pera 'ls suprems interessos de la Patria.

Ha sigut suficient esmentar la conveniència general pera que tots els estaments socials hagin deixat de banda idees y matisos de tota mena, que política y espiritualment puguin distanciarlos, per apareixer units y compactes, disposats decidament á laborar tots ab encoratjador entusiasme pera una idea noble, enlayrada y profitosa pera la Vila y la Comarca.

Son, donchs, aqueixos moments, Exm. Sr., instans de joia y de satisfacció inmensa pera les autoritats y corporacions aquí aplegades; es la de avuy jornada de perdurable recort pera'ls fills

y vehíns d'aqueixa hospitalaria Vila; com n'es pera Espanya dia de goig y més encar pera nostra aymada Catalunya, que tan eloqüentment sab honorar la esplendidesa y magnificència ab que la Naturalesa l'haafavorida, que aixís y sols aixís es com la honoren en els pahissos capdevaners de la civilitat moderna.

Y, satisfet ab aquesta y necessaria expansió, l'intens sentiment de gratitud y respecte que per aquesta terra sento, permetéume, Excm. Sr., que molesti per breus instáns vostra atenció pera exposarvos quins son y quina finalitat portan els propòsits que'ns animan al convocar aquestos actes que tanta transcendència tenen pera la prosperitat y engrandiment de la riquesa pública.

Fá molts anys que la Direcció del Parch Soológich Municipal de Barcelona, desitjosa sempre de treballar decidida y activament en tot quant se relaciona ab els interessos agrícols y pequaris de la nostra terra, comptava entre sos més acariciats y beneficiosos projectes el de fomentar y contribuir en lo que possible fos, al repoblament y millora de la reduhida fauna piscícola, que otereixen les aygües de Catalunya.

En sos hermosos jardins del Parch, els medis para plantejar questió de tanta transcendència eren ecsigües y reduhits, més, suficients pera fer quelcom en profit de aquesta beneficosa idea.

Mes, per una banda les creixents atencions del municipi barceloní, y la escassa consignació de que se disposava per l'altre, no oferiren ocasió favorable de desenrotllar els pensaments y les idees que la Direcció tenia.

Pasaren anys; la ferma piscícola d'Espanya y especialment la de la nostra regió esdevenia cada volta més migrada y reduhida; les poblacions piscícoles, que 's lliuravan de la despiadada y ferma persecució de tants y tants malvats destructors de riquesa patria, emigraven y

fujien famolenques, cercant paratjes més hospitalaris y tranquils, com fujen y emigren les poblacions humanes quan no gaudeixen ni troven en son terror nadiy els elements de supsistencia y el necessari sosséch que la vida demanda.

Mentrestant esdevenia el ressorgiment imponent del sentiment regional, y una febrada de regeneració y de millorament s'apoderava de les multituds catalanes.

Fou llavors, en aquell memorable instant de nostra historia contemporania, que sorgí d'els membres del Municipi la benemèrita Junta de Ciències Naturals de Barcelona.

La Direcció comptava ja ab un estol d'homes il·lustres é independents ab qui compartir les seves contrarietats y esperances; contava ab una entitat ab qui' agermanada ab respetuós afecte, esperava ansiosament poder executar les idees y pensaments fins llavors irrealisables, apesar del zel entusiasme y valiosíssima cooperació dels membres que constituïan la Corporació Municipal.

Dispensat me crech d'exposarvos detalls y narracions pesades y enujoses. Els trevalls pera crear el centre de reproducció y preparació previa d'els llemsaments piscícols se portaren á cap ab veritable delit y ab ilusió inmensa y, després de vensudes les contrarietats inherents á tota empresa humana, el Municipi de Barcelona inaugurava solemniament el séu Laboratori Ictiógénich, base indispensable, creació previa y necessaria pera emprendre la patriótica tasca de reconquistar la perduda riquesa piscícola de la nostra estimada Catalunya.

Aquí teniu, Excmo. Sr., esposat somerament lo qu'hem fet y lo que penssem realisar. Ara sols hi manca protecció entusiaste y decidida de tots. De la protecció d'els nous pobladors d'aqueixes aygües ne naiverá riquesa, y de la cultu-

ra y riquesa n'esdevé sempre 'l benestar d'els pobles.

Catalunya té avuy posats sos ulls en aquesta vila y esperarà ansiosament els resultats d'aquest beneficós acte. De vosaltres depen el que siguin altament profitosos. Procuréu que aixís sigui; procuréu que l'esfors de Barcelona no resulti estéril y no vos mancarán ni els aplausos ni la gratitud de Catalunya.

Ditxosos Peixos

Com vaig dils'hi una vegada era jo un aficionat del art aquest de la pesca que are l'han festejat tant; vull dir que n'era un pescaire de primera calitat, y tot quant se preparava, per aquest Sant Martí, la vritat, molt me plavia y ho esperava ab afany. ¡Pro senyors, si m'afiguro lo que 'm'via de passar...!! Ab l'escusa d'aquets peixos molts s'han dat per convidats, y m'han invadit la casa, pro d'una manera tal que, creguin, vaig tenir feines per poderlos atipar. Van venir.... catorze ties, la dida del meu noy gran, un vehi de la germana del cosí del meu cunyat, un masové d'una casa que tinch allá Sant Auda que 'm paga cada any sis duros, y els pollastres que ha menjat valen ja moltes mes peles que lo que 'm dará en dos anys, la sogre del amich Jaume, una sogre infernal que gastava una carpanta que me penso es ben vritat que son gendre no l'atipa per veurer si ab poch menjar li agafa una *aflaquitis* y ma l'envia á can taps, manera molt democrática de quedars sense *mamá*.

Figurine que 'ls hi 'n sembla les angúnies que m' han dat? Per aixó d' aquesta festa may ne tornaré á parlar, ni de peixos, ni de peixas, ni res que hi hagi á l' estany, perque m' ha sortit molt cara la fal-lera de pescar.

SAM.

Les passades festes

Si desde alguns anys á n'aquesta part la Festa Major nostre ha adquirit gran importancia, aquest any ha aumentat considerablement, essent extraordinaria la multitud de forasters que han vingut á visitar la població. May s'havia vist una festa tan animada. La gentada que ho invadia tot era inmensa. Les fondes y cases d'hospedatge no sabían com ferho per accontentar á tanta multitud. Per totes parts, plasses, carrers, casinos, espectacles públics, era igualment ple.

Una de les coses, y sents dupte la principal de totes, que ha contribuït al extraordinari relléu que aque t any ha adquirit la Festa Major ha sigut la solemnitat que s' ha volgut donar als treballs de repoblar de bons peixos el nostre estany, celebrantse ab tal motiu la festa del peix, la exposició de piscicultura y pesca y el concurs de pescadors de tot lo que prompte'ns en ocuparem.

El día antes de la Festa s' inaugurá la fira en el Passeig de la Industria, la que durant tots els dies se vegé molt concorreguda y essent molts els firetaires, de modo que les parades ocupaven la Plassa del Dr. Rovira y la mitat del Passeig dit, colocades en fileres.

Concurs de pescadors

El diumenge día 23 á les deu del matí les autoritats, la comissió organitzadora del concurs de pescayres, y aquets, armats ja ab les corresponents canyes se dirigiren cap á l' estany. Hi havien pescadors de Banyolas, dels pobles comarcans y alguns d'Olot.

Al costat d'una de les pesqueres, damunt d' una plataforma que s'endinzava á l'estany, s'hi posaren els concussants, després d'haver designat la sort el lloch que havien d'ocupar. Mentrestant s'uraven per l'estany una munió de barquetes tripulades algunes per xamoses y animades senyorettes y á les vores s'hi veyia molta animació al entorn de la cobla que tocava airotes composicions cada vegada que un pescador era afortunat.

Al cap d' una hora s' avia 'l tró que ordenava 'l final del concurs, y el jurat, per unanimitat, doná el primer premi, un objecte d' art, al jove olotí Ramón Mata que pescá cinch bagras; el segón premi, 20 pessetes, fou cencedit á n' en García Teixidó, que en pescá una, y els demés premis de canyes y altres aparells de pescayre se repartiren entre 'ls altres 18 concussants.

Exposició de

piscicultura y pesca

El mateix diumenge, á les sis de la tarda, á la llum de les atxes que portava la mainada, sortia de la Casa Consistorial la comitiva oficial de autoritats y representacions de la Vila y forasters, que se dirigí al espayó local de la escola pública, ahont hi havia instalada l' exposició.

L' Alcalde accidental, don Josep Alsim, va fer un xardorós elogi del intel·ligent director del Laboratori Ictiogenich de Barcelona, don Francesch Darder, que ab la seva intel·ligencia,

activitat y dots d' organitzador fou l' ánima de la exposició y de les festes piscicoles que s' han celebrat á Banyolas. Declará inaugurada l' exposició.

Com que hi havia una gran espectació en el públich, al donarhi entrada, se vegé invadida per una garnació extraordinaria que celebrava les curioses é instructives instal·lacions de piscicultura.

Ocupava l' exposició un ampla nau del edifici destinat á Escoles municipals, y ademés un patí en el qual s' han instalat les piscines pera les diverses especies de peixos; en conjunt son aspecte era molt agradable, y sens arribar á esser grandiosos, te moltes instal·lacions adequadament combinades pera produhir un hermós cop de vista. Al centre del patí interior hi havia un artístich sortidor y el sostre era format per ramatjes y flors, donant al conjunt un singular encant.

Hi havia instal·lacions de les cases de J. Cabré (material de laboratori), Salvador Banús (notable colecció d' esponges), Lluís Soler (material pera gabinets d' Historia Natura y Ictiología), Viuda y fills de J. Borrull (aparells de pesca y xarxes de lli y cánem), F. Estublier (fábrica de xarxes y torssalls), T. Pujals y Fill (útils pera pescar), Pera Alsius (notable colecció de fòsils de l' estany), L'eritier (colecció de especies conservades), Francisco de A. Darder Rodes (radiografía de peixos), y diferents objectes del Laboratori Ictiogenich y Museu Zoológenich y altres de particular, tals com productes dels peixos, moluschs (diverses classes y aplicacions), nacar y ses aplicacions, esponges, models d' embarcacions de pesca, material de micrografia, útils de piscicultura, animals perjudicials á la mateixa, preparacions anatòmiques de peixos moluschs de don Francesch Darder, especies piscicoles dissecades, conservades y en reproduccions fotogrífiques, radiografies y al cromó etcétera etc.

Als viviers se veyen les especies següents: «Tinca iridescens» (tenca verda), «Ameyurus nebulosus» (peix gat), «Ciprinus brama Liu» (brema), «Tinca vulgaris» (tenca roja), «Ciprinus hungaricus» (carpa d' Hongria), «Specularis» (carpa mirall), «Anguila fluviatilis» «Idus melanotes» (aletes rojes), «Salmo iridens» (truita), «Carasinus auratus» (peix vermell), Tenca roja de Mongolia, «Idus melanotus» (negre), Carpa japonesa y holandesa, «Salmo fontinatis», salmó de california y altres varietats de distins climes y pahissos.

Funcions religioses

El solemne ofici celebrat á la Iglesia del Monastir el día 24 festivitad del Gloriós Sant Martíria estigué molt concorregut omplenantse del tot la nau de dita iglesia.

Predicá ab sa natural eloqüencia el Reverent Oliver, pronunciant un hermós panegirich de les virtuts de Sant Martíria. Al acabament del sermó feu remarcar ab gran vivesa de concepte la absoluta necessitat que tenen tots els católics de unir-se si no volen esser versuts pels enemichs de la religió. Fem del tot nostres les seves manifestacions, ja que no per altre cosa que per fer acció católica, basada en la unió de tots, segons els reiterats desitjos dels Sumos Pontífices, s'ha fundat aquest periódich, que desitja vivament véurers apoyat en sa noble tasca per totes les persones que s'interessen pel bé de Banyolas.

A la professó de la tarde hi assistiren molts sacerdots, figuranthi casi tots els rectors dels pobles de la comarca. En cambi hi escassejaven bastant els seglars. Convindria en gran manera que demostréssim més interés en que resultessin lluhides les professons. Va donarnos molt bon exemple 'l regidor de Barcelona senyor Carreras Candi, qui, al arribar aquí per assistir á la festa del peix, sens tenir apenas temps de traurers la pols del viatge, s'agregá á

la professó que estava á punt de sortir, ocupant el lloch que se li designá al costat del alcalde. L' Ajuntament s'ha portat molt bé assistint á les funcions religioses de la Festa. Més, els particulars, en general, deixem bastant de cumplir la nostra obligació, figurantnos que les professons sols s' han fet pels espectadors y no per assistirhi.

La Festa del Peix

Va ser una festa espléndida y de carácter verament popular la que se celebrá á Banyolas el día 26 ab el nom de la «Festa del Peix» organitzada per la Comissió de testes, d' acort ab la Junta Municipals de Ciencies Naturals de Barcelona y baix els auspicis del Ajuntament de aquesta ciutat y de la nostra vila.

El Sr. Darder, ánima de la festa é iniciador de la mateixa y de les que ab idéntich nom é igual objecte están anunciades pera celebrarse á Manresa, Tarrasa y Barcelona, pot estar satisfet de ses iniciatives y del molt temps y paciencia empleats en la organització del acte, com ho estarán sens dupte tots quants han contribuït al grandiosó éxit de tan agradable festa que deixarà inborable recort en quants la presenciaren y de una manera molt particular y segurament profitosa, en aquella multitud de nois y noyes que part tan simpática prengueren en ella.

A les deu del matí va organitzar-se la manifestació, una de aquestes manifestacions que tan alt parlan en pro de la cultura y civisme del poble que sab organitzarles, figurant en ella representacions de totes les autoritats y societats de la població, una numerosa representació de distingides senyorettes, Comissió de festes, periodistes, autoritats locals, representants dels Ajuntaments de Girona y Barcelona, el diputat pel districte Sr. Fournier, el Tinent Coronel de la Guardia Civil, el Quefe d' Obres Públiques de Girona, el director y administrador del estany de Tarrassa, l' arquitecte provincial, l' Alcalde de Girona, el Governador Civil de la Provincia, representacions de la Academia de Ciencies y de la Cámara de Comers de Barcelona y varies altres personalitats y representacions pue no recordem.

Acompanyants de totes les orquestes contrades pera les testes per les distintes societats, va dirigir-se la manifestació al lloch escullit pera la celebració de la festa en el que, baix la direcció del senyor Sanmartí de Barcelona, s' havia colocat l' artístich y grandiosa tribuna, que havia servit per l' homenatge que Barcelona tributá al poeta Guimerá, bellament adornada ab profusió d' objectes alussius á dita festa. Prengueren en ella assiento les autoritats y representacions, comensant tot seguit l' acte ab la lectura d' una memoria que llegí 'l Secretari del Ajuntament, Sr. Riera, en la que's detallava com havia nascut y de quina manera havia arribat á feliá terme la festa que acabava d' inaugurar-se, explicant els treballs preliminars de la mateixa, els grans esforços realitzats per el Sr. Darder, pera darli tota la importancia que mereixia, aixís com els ensayts practicat ja anteriorment per aquest, facilitant alevins de carpes, truytes, salmons, tenques y altres especies que 's tiraren al estany y qual desarrollo demostra lo molt que pot esperarse de aquest rich dó ab que la naturalesa afavoreix á la hermosa vila de Banyolas el día que sigui un fét la repoblació de ses aigües. Doná les gracies á la Junta Municipal de Ciencies Naturals de Barcelona per sa valiosa cooperació á la festa, aixís com á la exposició de piscicultura, y també agrehí en nom del Ajuntament la visita y presencia en el acte de les autoritats y representacions forasteres y del numerós públich que invadia aquells poetichs encontorns, hont se trovaven reunides milers de persones.

Parlá després el Sr. Darder llegint el discurs que publicuém en altre lloch de aquest número.

Feu després us de la paraula el senyor Bra-

món, director del «Diario del Comercio» qui felicita á tots els concorrens animant á les autoritats á que apohin y secundin l' entusiasme del poble en actes de la naturalesa del que se celebrava. Dirigi algunes paraules als alumnes de les escoles allí reunits, al objecte d' inculcarlos el recort d' aquell acte, ab algunes imatjes molt oportunes.

Parlá després en representació del Ajuntament de Barcelona el regidor de aquella Corporació senyor Callén, exposant la decidida cooperació que 'l Municipi de Barcelona prestá á la hermosa obra que s' estava realitzant tan bell punt el Sr. Darder se interessá per la mateixa feticitantse per l' éxit alcansat en la festa del peix lo que revela la gran cultura y elevades mires de la població de Banyolas.

El senyor Carreras Candi també regidor de Barcelona y á la vegada membre de la Academia de Ciencies Naturals expressá la seva satisfacció per l' entusiasme del poble de Banyolas, extenense en consideracions sobre l' importancia del acte que s' estava realitzant y dels beneficis que n' hem de reportar de la repoblació del nostre estany.

S' aisa finalment el senyor Governador Civil, don Federich Schwartz, qui recordá sa primera visita feta á Banyolas aquella nit en que l' incendi destruí gran part de la Iglesia Parroquial; digué que, aixís com ahir compartí les tristeses, avuy compartia les alegries ab la població de Banyolas.

Se congratulá de parlar entre companys de Claustre, de periodisme y de amichs molt estimats. Recordá sa assistencia á actes semblants, com la festa del arbre, apertura d' establiments d' ensenyansa, benedicció de banderes ect., festes totes en les que, com en la que s' estava terminant, se reuneix el poble sens distincions de classes, ni d' idees.

Tingué algunes paraules per les senyorettes allí reunides al igual que altres dels oradors ya citats.

Va cantarse tot seguit l' *Himne del Peix* compost exprofés pel nostre company de redacció senyor Joaquim Hostench, posat en música per el senyor Francisco Pujol y del que se n' ha fet una numerosa tirada en postals. Dirigi aquella gran multitud de veus infantils el professor de música Rnt. Albert Burch de Casa-Missió.

Al acabar se tirá un gran globo de cristall al estany ab gran cantitat de peixos, y tot seguit anaren desfilant els nens y nens de les escoles, que portaven cada un á la peixera un peix que llensaven al aygua, en qual peixera s' els hi posava després un peix vermell per recort, que la comissió de senyorettes s' encarregava d' entregarlos. Ademés se tiraren al aygua molts peixos que 's guardavan en bombones.

Mentres durá 'l desfile se dispará en lloch a proposit una variada colecció de fochs japonesos que cridá molt la atenció per la novetat.

Després les autoritats, premsa é invitats se dirigiren al lloch de la Exposició, admirablement distribuït en piscines aixís com els molts objectes exposats.

Finalisá l' acte ab un espléndit lunch servit per l' Hotel Suis als concurrents en número de 70, regnant la més franca alegría y essent la nota dominant els comentaris per l' éxit de la festa.

Mereixen mil felicitacions els organitzadors y en especial el senyor Darder, pare y fill, aixís com les autoritats, tan locals com forasteres per sos treballs encaminats al éxit d' un acte qual esplendor ha superat els calculs més optimistes.

Concurs de Sardanistas

Tingué lloch dit concurs dimecres passat á la Plassa de la Constitució, comensant á les 10 del matí. Dit espectacle estigué animadíssim.

omplenantse completament els assientos del cercat que per tal objecte se feu á la Plassa.

Foren 13 les colles de sardanistes que's disputava els premis de les quals 3 eran de Banyolas, les restants de La Bisbal, Santa Eugenia, Crespiá, Rabós, Pujals, Llansá, Cerviá, Cors, Pujals y Ollers.

Els premis s' adjudicaren, segons fallo del Jurat, firmat per els senyors Josep Gallostra, Salvador Duran, Francisco Boix, Francisco Pau, Narcís Vilahur y Francisco Boadella en la següent forma: El primer premi no s' adjudica per no haveren fet mereixedor cap dels grupus ja que cap d' ells lográ repartir la sardana rebessa.

El segon s' adjudicá á la colla número 10 (de Crespiá).

El ters á la colla número 2 de (La Bisbal).

Se adjudican accessits á les colles números 3, 4, 6, 9 y 13 de 10 pessetes, per haberse distingit millor á la segona sardana, quals accessits corresponen á les colles de Pujals, Cerviá, y á les 3 de Banyolas.

El primer premi que quedá desert era de 50 pessetes y el segon y tercer de 25.

El fallo del Jurat fou considerat per el públich molt just y acertat.

Els espectacles públichs, concerts, funcions teatrals y balls de societat han estat concurríssims veyentse per tot arréu una gentada que ho omplena tot. L' exposició de piscicultura ha sigut també molt visitada mereixent de tot-hm els més graus elogis.

Per tot lo qual podém els banyolins estar del tot satisfets del brillant éxit de aquestes festes, y debem mostrar el més sincer agrahiment á las digníssimes autoritats y representacions que han vingut á honrarles ab la seva presencia com també al numerós públich que s' ha associat á les nostres espancions y entosiasmes.

El diputat pel districte Sr. Fournier que ha estat entre nosaltres aquestos dies de festes ha tingut ocasió de saludar á sos molts amichs á la vegada que ha revut la visita de moltíssimes comissions y particulars del districte. Dijous passat á les 4 de la tarde sortí ab automóvil del senyor de Pineda, acompanyat del qual se dirigí á Gerona per agafar l'expres que va á Barcelona.

El Sr. Fournier ha quedat molt satisfet de les mostres de afecta y consideració que ha revut dels banyolins durant la seva estada á la nostra vila.

La senzillesa (1)

Jo no sé que hi troba el món en la senzillesa de costums que li hagi deblarat una guerra tan crudel.

En el vestir, sembla que se toleren totes les ridiculeses y s' enlayren totes les formes lletjes y fins totes les indecencies pera traure de la societat el vestit senzill, honest, cómodo, elegant y poc costós.

Potser algún home senzill s' haurá pensat que les sabates se fan á la mida dels peus y les cotilles á la mida del cos y que els vestits son pera tapar la carn; més ja podrà ben veure que es el revés: que els peus s' han de posar á la mida de les sabates, y el cos á la mida de les cotilles y la carn ha de sortir una mica més enllá del vestit.

En el menjar, el pá de casa y el bon vi fugen empaitats per les mil y una com-

posicions intrincades de una alimentació lleminera y verinosa que acanya els petits y reventa als que son grans, y ompla abans d' hora els cementiris.

De les cases se van substituint les higiéniques emblanquinades per coloraines y paperots tétrics, foscos y bruts.

Els mobles de fusta neta, amples y forts se veuen enderrocats per sofás y silletries buydes de dintre, magatzém inagotable de pols y de cuques.

Les finestres eren fetes pera passar la gent fins el dia que algú tinguá la ocurrencia desgraciada de posarhi penjerolles y destorbs que embruten, enfosquexen y aufeguen les habitacions.

Els obsequis deurien servir pera conservar les amistats entre parents y companys, y axó fan talment quan son obsequis senzills y pures demostracions; però havém arribat á un punt en que's fá una carga el ser padrí de una criatura ó de una boda, y se fá una molestia de tenir un parent ó amic a taula porque s' ha imposat la costum de fer regalos de valor y de donar áplats espléndits, fent que aqueixes demostracions sien rares y fetes de mala gana.

¿Qui no dirá que les festes populars son pera alegrar el poble, grans y quitxalla? Donchs jo os diré y vosaltres ó creuréu que millor son fetes pera encaparrar els caps y escurar butxaques quan perden el carácter de senzillesa y franca alegría que deurien tenir.

Molt sovint se diu tonto al que parla clar y senzill posant el cor en les paraules, y arriba á passar per sabi algú que aprén de parlar com els lloros en llenguatge sense entendres ells, ni ferse entendre pels altres.

Així també un tracte fingit y afectat vol treure de la societat l' altre tracte senzill y afectuós que es la manifestació més hermosa del esperit de caritat que deu haverhi entre els hòmens.

Be podém considerar tot axó com un episodi de la lluyta entre l' esperit del món, fautor de tot luxe, de tota afectació y de tota mentida, contra l' esperit de Deu, inspirador de modestia, de caritat y de veritat.

Així veurém com la senzillesa de costums es arma de gran potencia contra la superbia porque es humil, contra la enveja porque es caritativa y fraternal, contra la luxuria porque es modesta, contra la peresa porque es activa y no molla, contra la gola porque es modera la, contra la miseria porque es barata.

¿Qué es bonich sentir dir á Jesucrist que els que no's fassin com á nens, es á dir, els que no tinguin el cor senzill, no entrarán en el regne dels cels!

¿Cóm es la senzillesa més cómoda, més bella y més virtuosa que la ostentació!

¿Qui fós filòsof pera escriure tot un llibrós d' aquells més grossos y groxuts pera explicar á les generacions totes dels hòmens en qué está la senzillesa de costums, cóm s' agafa, cóm se conserva, cóm se pert; quines intimes relacions hi ha entre la senzillesa y la bellesa, entre la senzillesa y la virtut, entre la senzillesa y la sabiduría; els mil aspectes que en la vida del home pot pendre la senzillesa; quins son els seus amichs y els seus enemichs!

¿Qui fós estadista pera comptar ab números les positives ventatges, els beneficis incalculables, les riqueses fabuloses que la senzillesa de costums pot portar á la societat!

¿Qui fós predicador pera predicar una y mil vegades á la gent ab paraules sen-

zilles y clares que la senzillesa de costums es una atmósfera favorable á la virtut y al benestar!

¿Qui fós poeta pera cantar com un enamorat la bellesa incomparable de les costums senzilles!

JAUME RAVENTÓS.

La Escuela laica empieza por tergiversar el nombre (1)

Desde que el mundo es mundo y hasta que se acabe, será seducido, engañado y mareado el hombre por los tergiversadores de palabras; y así se ve que no hay seductor que no use el lenguaje de la verdad, pero tergiversándola, ó haciéndole decir lo contrario de lo que por él entienden los hombres sinceros y veraces.

Tal sucede con las palabras *laico* y *laica*, que en sí son inofensivas, pero tal como las toman los engañadores del pueblo, equivalen á todo lo que es opuesto á Dios y á la religión.

Aclaremos, pues, estas palabras, por lo que hace á las escuelas laicas.

Laico tanto significa como *lego*; viene de *laos*, voz griega, que significa *pueblo* y *plebe*. *Escuela laica*, atendido el significado de la palabra, puede traducirse por *Escuela popular* ó *del pueblo*.

Pero no es así como la entienden los conspiradores en contra de la Escuela cristiana y del buen sentido común; para éstos, *Escuela laica* es la *Escuela no religiosa*, esto es, la escuela más impopular y más antipopular de todas las escuelas. El diablo hace muchas de éstas, es un tergiversador de primera, y la masonería, que es su escuela y secta, le imita á las mil maravillas. *Escuela laica*, para estos dos grandes embusteros, es la *Escuela atea* ó *sin Dios*, premisa y antecedente lógico de la *Escuela contra Dios*; pues al fin, desconocerle, ocultarle y despreciarle, aborrecerle, negarle y perseguirle, no son sino dos grados de un solo ateísmo.

Escuela laica no significa, pues, *escuela del pueblo* ó *de la plebe*, como la traduciría un griego, si resucitara; ni menos *escuela regida por legos*; ni tampoco *escuela neutra* ó *inconfesional*, que es aquella en que no se da enseñanza de este ó aquel culto, pero sí de las verdades religiosas que son la base común á todos los cultos, como son, la existencia y conocimiento de Dios, del alma y de sus responsabilidades y destinos. Tal es la que se da en las escuelas oficiales de los Estados Unidos, que es lo opuesto de la escuela á la galicana.

Escuela laica, para la Francia masonica, y para los intelectuales que tienen hipotecada la inteligencia á la masonería, significa la *Escuela sin Dios* ó *atea*, y por tanto, enemiga, prácticamente, de Dios y cuanto con El se relaciona, empezando por el alma y su educación, y terminando por la moral, el derecho, la sociedad y hasta el sentido común, como se verá en lo que sigue.

(1) Andrés Manjón.—Las Escuelas Laicas.

LA ESCUELA ATEA Ó LAICA ES LA NEGACIÓN DEL A B C EN PEDAGOGÍA

Si educar es desarrollar en el hombre todas las facultades que Dios le ha dado, en orden á los fines que El mismo le ha señalado, y conforme á las leyes por El establecidas, descartando á Dios de la educación, carece ésta de principio, fin y norma adecuados, por ignorar de dónde viene, adónde va y por donde debe ir ó guiarse el educando, para no errar ni perderse.

Y como esto es lo primero y más fundamental en Pedagogía, resulta que la Escuela laica es la ignorancia del a b c pedagógico, es la antieducación, es la antipedagogía más fundamental ó radical.

Llamar, pues, á la Escuela laica la última palabra del adelanto pedagógico, es el *summum* de la ignorancia y el *non plus ultra* de la pedantería, todo en una pieza.

Si, pues, yo fuera un antieducador, ó partidario de la educación sin pies ni cabeza, sería defensor y propagandista de la Escuela atea laica, que carece de uno y otro.

LA ESCUELA LAICA, POR NO SER RELIGIOSA, SE HACE MUTILADA Ó MANCA

A tres objetos se reducen todos los conocimientos que el Pedagogo y Maestro pueden enseñar á sus discípulos: Dios, el hombre y la naturaleza, y tres son las ciencias que debe conocer, siquiera en sus fundamentos y relaciones necesarias con el educando: Teología, Antropología, (en sentido lato ó ciencia del hombre) y ciencia de la Naturaleza. La Pedagogía, que es ciencia de acarreo, no puede prescindir de ninguna de dichas ciencias, sin dejar de ser Pedagogía.

La Escuela laica, que prescinde de Dios y de las relaciones del hombre y la naturaleza con su Autor, Legislador y Ordenador, no es ciencia ni institución pedagógica; y el Estado y Municipio que la impongan, autoricen ó subvencionen, podemos decir (pedagógicamente hablando) que imponen, autorizan ó favorecen la farandulería escolar, esto es, una cosa que se llama *escuela* y no lo es, que se titula *instrucción integral* y está mutilada y decapitada, que se apellida *cultura* y *progreso* y es incultura, retroceso, ignorancia y barbarie; y no en cualquier grado, sino en un grado al cual no llegó nunca ningún pueblo bárbaro. Es más bárbaro ignorar ó negar á Dios que ignorar las letras y los números.

Si yo, pues, fuera partidario de mutilar ó desintegrar la Pedagogía y de hacer lo mismo con la educación y los educandos, sería partidario de la Escuela laica, que es la más incompleta y menos integral de todas las escuelas de pueblos civilizados y bárbaros.

Mercat de Banyolas

Dia 27 d'Octubre de 1910

Blat.	de 15'50 á 16'50	ptas. qtra.
Mestall.	» 14'00 á 15'00	» »
Ordi.	» 8'50 á 9'00	» »
Civada.	» 7'50 á 8'00	» »
Blat de moro.	» 11'50 á 12'00	» »
Fabes.	» 13'50 á 14'00	» »
Monjetes.	» 24'00 á 25'00	» »
Fabons.	» 14'00 á 15'00	» »
Vesses.	» 18'00 á 19'00	» »
Llobins.	» 8'00 á 8'50	» »
Mill.	» 14'50 á 15'00	» »
Panis.	» 13'00 á 14'00	» »
Fajol.	» 13'50 á 14'00	» »
Alls.	» 0'75 á 1'50	» forc.
Ous.	» 1'65 á 0'00	» dna.
Oli.	» 14'50 á 16'00	» mallá.

Fábrica de paper "contnuo,"

Especialitat en papers colats
para la industria tapera

Joseph Frigola

Banyolas (Borgoña)

TALLER FOTOGRÁFIC

Tiratjes de tarjetes postals al bromuro y esmalt

RETRATS-AMPLIACIONS-REPRODUCCIONS Y MINIATURES

Francisco Xavier Mateu

BANYOLAS

Se fan tiratjes especials pera qui'ls desitji, enviant solsament els CLICHÉS.

AMPLIACIONS DE REGALO

De avui a fi de Maig prop-vinet, les de tamany natural per 25 pessetes se regalarán ab son elegant y artístic encuadrat y corresponent vidre.

CIRILO MASOLIVER

PINTOR Y DORADOR

Colocacio de papers pintats

Valls, 19.—BANYOLAS

XACOLATA

Torrent

CASA FUNDADA EN 1780

Puresa garantida.

Proveidors de la Reial Casa.

Premiada en distintas Exposicions.

CLASSES ESPECIALS

pera colegis y comunitats relligioses.

Especialitat en la fabricació de xacolats fins ab canyella y vainilla

DESPATX CENTRAL

Escribanías, 8.-Banyolas

LA VIOLETA

CARPINTERIA

— DE —

Joseph Romans

Carrer Major.—BANYOLAS

FÁBRICA DE CALS HIDRAULICA, GUIX Y CIMENT

— DE —

Vicens Laqué

Banyolas

CICLISTES: Si voleu estar ben servits, en BICICLETES accesoris y tota mena de reparacions, dirigiuvos al conegut ciclista

Joseph Figuls

Especialitat en pneumáticos.

HEAGLE HUTCHINSON.

— BANYOLAS —

Tenda LA CONCEPCIÓ

— Pintures, pince ls, barnissos de totes menes —

JOAN PUJOL

TURERS, 8.—BANYOLAS

Acreditada Fábrica

— DE —

PASTES PERA SOPA

LA

CATALANA

Banyolas

Gran Fábrica de Chocolates

EL LAGO

— DE —

Lluís Tremoleda

CARRER DE GUIMERA.—BANYOLAS

Fábrica de Xocolata

DE

Dolores Torras

BANYOLAS

BARBERIA

DE

Jaume Geli Verdaguer

Carrer Mayor, 23 y Plaça de la Vila, 21
BANYOLAS

L' Unión

Compañía anónima de segurs contra incendis
Fundada en 1828

La NEW-YORK

Compañía de segurs sobre la vida
Fundada en 1865

L'Assicuratrice Italiana

Societat anónima de segurs contra 'ls accidents y reassegurs
Representant á Banyolas: EUDALD GARCÍA

Granades y aparatos "Biosca,"
matafochs sistema "Biosca,"

Unich representant y venedor en la Provincia

Jaume Casellas Constructor d'obras

Plaza del Dr. Rovira, 1.—BANYOLAS

¡MALALTS! ¿Voleu recuperar aviat les torses perdudes y disposar d'una naturalesa terrenya?

FEU US DEL

Bioferm

Socatarg

Indicat en la Tuberculosis, Raquitisme, eurastenia, Anemia, Clorosis, Desgana, onvalescencies, Agotament per haver passat malalties greus ó per excessos de travalls moral ó corporal, etz., etz.

Es un medicament de gust agradable, recomanat de tots els metjes que 'l coneixen, porque han comprovat que refá depressa y ab seguretad.

Únic y exclusiu preparador:

J. Gratacós Vallmajó, Apotecari.

Dipositari á Barcelona:

J. Viladot, Rambla de Catalunya, 36.

En venda á 3 ptes. en totes les farmacias.